rumeni opečnati cesti, simbolični poti do uspeha iz Čarovnika iz Oza, poda na virtualno pot z vrha ledene gore v globine raznih ideologij in se z njimi sooča predvsem vizualno. "Konec", cilj je oblikovan po arhetipih različnih javnih osebnostih pop kulture 21. stoletja in je ironična refleksija današnje družbe.

Weronika Lewandowska in **Sandra Frydrysiak** sta avtorici umetniške potopitvene animacije Nočč, ki temelji na slamovski poeziji. Zvoki, značilni za poljski jezik, ustvarjajo onomatopejske pokrajine, ki prehajajo jezikovne ovire. Četudi besed ne razumemo, Nočč sugestivno, sinestetično nagovarja obiskovalca. Odpre možnost čutnega srečanja s svojim telesom, domišljijo in virtualnim prostorom, kar subtilno odmeva v mislih in gibih tudi po izstopu iz virtualnega prostora. Prvenec je bil med odkritji letošnjega festivala Sundance. Uvrstil se je tudi v uradni izbor prestižnega festivala goEast v Wiesbadnu in v uradni izbor na mednarodnem filmskem festivalu v Melbournu. Delo je prejelo nagrado American Cinequest (Best VR Sound Design/najboljše oblikovanje zvoka v navidezni resničnosti). Zanimivo, da postajajo VR-ji čedalje bolj sestavni del prestižnih filmskih festivalov po svetu.

Tony Oursler v VR-ju, navidezni resničnosti z naslovom Vesoljci so Moji prijatelji, raziskuje človeški um in osebno zgodbo. Gledalca vabi, da sledi zgodbi Georgea Adamskega, ki trdi, da je prvi človek na svetu, ki je videl nezemljane in se z njimi pogovarjal ter celo obiskal druge planete. Oursler izhaja iz vsebinske linije, ki jo je ubral že z večmedijskim projektom Neizogiben in neizmeren arhiv, prikazanim v Muzeju moderne umetnosti (MoMA) in Hesselovem muzeju umetnosti na Bard Collegeu v New Yorku, pri čemer raziskuje medsebojno povezane znake in simbole, ki zaznamujejo začetke tako imenovanega fotografiranja NLP.

Vizualizacije, animacije in socializacije

Kitajski arhitekt **Pete Jiadong Qiang** je v instalaciji HiperTelesni Portal: Stratholme v mešani realnosti ustvaril vizualni roman, ki v obliki igre v navidezni resničnosti (VR) raziskuje fizično-virtualni hibridni prostor med tovarno orožja na postindustrijskem območju severozahodne Kitajske in igro Warcraft III: The Frozen Throne. Je osebna zgodba avtorja, ki je živel v postindustrijskem, postsocialističnem kitajskem mestu (v velikosti Slovenije) v okolici tovarne orožja, ki so jo zgradili Rusi, to pa prepleta s fantazijskim svetom igre. Njegova največja želja v mladosti je bila, da postane profesionalni igralec igre Warcraft.

HiperTelesni Portal: Stratholme. GoStop je instalacija v mešani resničnosti, ki temelji na postindustrijskem kontekstu Maribora. Mariborski HiperTelesni Portal želi spodbuditi igralce, da premislijo svoje lastno razumevanje "fanovstva" v igričarstvu; subkulturnega fenomena, ki se pojavlja na področju različnih oblik pripovednih medijev, zlasti v kontekstu animeja, stripa, iger in grafičnih romanov. Sugestivna "instalacija" je delo **Boruta Wenzla,** ki mu je umetnik povsem zaupal postavitev, uporabo materialov itd.

Zblojena mandala brezspolnega avatarja

Zblojena mandala je naslov računalniško generiranega videa **LuYang**, brezspolnega človeka - avatarja, ki temelji na lastnem fizičnem jazu. Nanaša se na razne fizične terapije in medicinske modifikacije naših možganov, kot so na primer tridimenzionalni stereotaktični sistemi pri minimalno invazivnih kirurških intervencijah, globoke možganske simulacije, pri katerih v možgane vsadijo elektrode, in transkranialna tehnologija magnetne stimulacije, ki magnetna polja izkorišča za izboljšanje simptomov depresije.

Med razstavljavci je kar tretjina domačih umetnikov

Mark Farid: Gledajoči jaz - Drugi, prvoosebni 360° video predstavi, kako različne kulture, družbe in jeziki vplivajo na zavedanje samega sebe in - zlasti med pandemijo covida - na sposobnost deljenja izkušenj in sveta le z uporabo digitalnih tehnologij. Projekt raziskuje, kako se ljudje odzivajo na neprekinjen in nenehen samonadzor, hkrati pa preizkušajo prilagojene tehnologije v resničnih okoliščinah.

Total Refusal: Kako izginiti je kratki animirani protivojni film, ki išče možnosti za mir na najbolj neverjetnem mestu, v spletni vojni igri. **Daniel Hanzlík** v Privzeti nastavitvi - videoperformansu, videoprojekciji in videu - prikaže podobo podobe in predstavitev predstave, Compiler: Čas preleta svetlobe pa je interaktivna medijska instalacija, ki ponuja priložnost za drugačno razumevanje naših osebnih izkušenj z osebnimi napravami.

Med domačimi umetniki, ki jih je na razstavi kar tretjina, je tudi **Nika Erjavec** s Tretjo krajino, ki razvija hibridno umetniško raziskavo, vezano na senzorično zaznavo v preseku umetnosti in znanosti. V svojih instalacijah kot predstavnike naše aktualne predmetne in bivanjske kulture prepleta vsakodnevne, banalne, potrošne materiale, kot so razni začasni gradbeni elementi, umetne rastline, predelane elektronske igrače. **Tadej Droljc** v Avtoportretu ustvari generativno avdiovizualno sliko, ki je sinteza različnih vplivov in izkušenj, predelanih v sumljivih okoliščinah spomina. Slikarjev avdiovizualni čopič v živo, pred očmi publike, vodijo psevdonaključni algoritmi, a vendar se zdi, da umetnik ni navzoč.

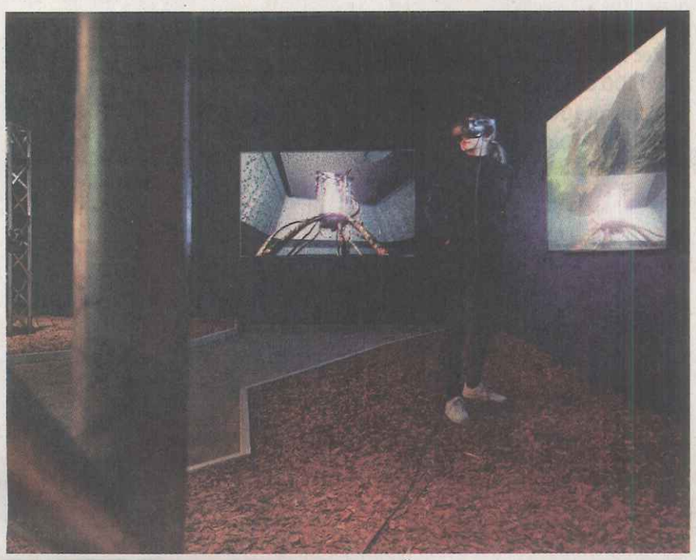

Jakob Lyubek Stegnar: Re-animirano Foto: Damjan ŠVARC

Threnos Foto: Rudi URAN

MUSIC THEATRE NOW

Karmini Šilec ugledna mednarodna nagrada

Produkcija Carmine Slovenice Threnos (za grlo) skladatelja Jacoba Cooperja, v režiji Karmine Šilec, je prejela ugledno mednarodno nagrado Glasbeno gledališče ZDAJ (Music Theatre NOW)

Melita Forstnerič Hajnšek

Produkcija Carmine Slovenice Threnos (za grlo) skladatelja Jacoba Cooperja, v režiji Karmine Šilec, je prejela ugledno mednarodno nagrado Glasbeno gledališče ZDAJ (Music Theatre NOW). Leta 2008 je Karmina Šilec prejela to nagrado za predstavo Iz veka vekov v produkciji SNG Maribor.

Glasbeno gledališče ZDAJ je vodilno mednarodno tekmovanje prvih produkcij novih glasbenogledaliških del, ki nastajajo v profesionalnih produkcijskih hišah. Od leta 2008 je na tekmovanju sodelovalo več kot 1000 svetovnih premier nove opere in glasbenega gledališča kot del tega edinstvenega srečanja, ki povezuje praktike in organizatorje tovrstnih dogodkov z vsega sveta.

"Threnos (za grlo) je vznemirljiva predstava ne le zaradi rituala, v katerega vključi občinstvo, temveč tudi zaradi močnega sporočila. Zamisel o razumevanju narave in refleksiji družbe skozi metaforo žalujočih živali stoji kot izkušnja, v kateri je povezanost zagotovljena. Tudi glasbena kompozicija izstopa kot poziv k skupnostim in k lepoti, ki ji močna forma postavitve daje navdihujoč medprostor za notranjo refleksijo." (Iz utemeljitve strokovne žirije)

Predstava v izvedbi ansambla Choregie - novoglasbeno gledališče je bila v Sloveniji premierno predstavljena marca 2020. Ustvarila jo je mednarodna umetniška zasedba, ob skladatelju Jacobu Cooperju in avtorici glasbenega in uprizoritvenega koncepta Karmini Šilec še pesnica Dora Malech, scenograf Dorian Šilec Petek, avtorica risb in videa Young Joo Lee, umetniška sodelavka Sidra Bell, kostumografka Tina Bonča in oblikovalec svetlobe Andrej Hajdinjak. Glasbo za 16 procesiranih glasov in elektroniko je zvočno oblikoval Danilo Ženko, videoprojekcije je vodil Grega Tanacek. Predstava je nastala v koprodukciji z Lutkovnim gledališčem Maribor. Threnos je letos izšel na DVD-plošči, na voljo je tudi kot video na zahtevo.

"Threnos se spraševanje o sodobni družbeni paradigmi, v kateri človek s pretiranim poveličevanjem lastne kulture skoraj popolnoma uničuje naravo. Prehod iz živali v meso je tisti trenutek, ko se namenoma utišajo njihova življenja in njihove smrti. Živali - za razliko od ljudi - običajno umirajo stran od pogledov. Za mrtvimi ni žalovanj. Delo je na prvi pogled usmerjeno v skrb za živali. V resnici pa gre za ljudi, za nas, in za naš občutek krivde. Skušamo ponoviti obljubo - a dvomimo, da nam bo uspelo. Spoznavamo, da smo se odločili pogledati stran od stvari, ki nas težijo ali so težke. In zato - zaradi sramu in od sramu, ker nas je sram - zapremo oči, popolnoma in vedno," so ustvarjalci zapisali ob projektu.

Pretekli zmagovalci so svoja dela uprizorili na različnih festivalih po vsem svetu, kot so Operadagen (Rotterdam), Prototype Festival (New York) in Shanghai International Contemporary Theatre Festival ACT. Predstavitev Threnosa mednarodni javnosti in podelitev nagrade bosta na Music Theatre NOW maja 2022 v Rotterdamu.

To je že druga nagrada MTN Karmini Šilec po v kategoriji Glasba onkraj opere, nagrajena je bila že predstava Iz veka vekov v produkciji SNG Maribor (2008). Letošnja nagrada Glasbeno gledališče ZDAJ se pridružuje naboru priznanj Karmini Šilec za delo na področju glasbenega gledališča, med njimi ruski zlati maski, nominaciji za nagrado Europe Theatre Prize Theatrical Realities (EPTR), nagradi Prešernovega sklada in drugim.

GT22

Na Intimnem odru gledališki eseji Takorekoč

Od četrtka do sobote se bodo interpretirali esejisti Blaž Šef, Boštjan Narat, Jerneja Ferlež, Mladen Dolar, Renata Salecl in Filip Dobranić

Cikel gledaliških esejev Takorekoč prinaša izvirna besedila v izvedbi njihovih avtoric in avtorjev. Termin esej je v tem kontekstu uporabljen precej svobodno in označuje besedilo s teoretsko osnovo in jasno poudarjeno literarno dimenzijo, po možnosti obogateno z osebnimi konotacijami. Prvi tak esej je v okviru Dnevov slovenskega nacionalizma na Novi pošti pripravil Boštjan Narat, ki je pri ciklu Takorekoč k sodelovanju povabil še druge avtorje, takšne, ki so sposobni ustvariti dobro besedilo in ga uprizoriti z vsemi zadregami in omejitvami, ki jih to morda prinese. "Poanta je prav v tem, da poslušamo in gledamo avtorja, ki sam uprizarja svoj tekst. Tudi kantavtorji in kantavtorice niso nujno najboljši interpreti svojih pesmi, pa si kljub temu želimo poslušati ravno njih," pravi Narat. Nekaterim esejistom se na odru pridruži igralec. Projekt je nastal v koprodukciji Nove pošte (Slovensko mladinsko gledališče in Zavod Maska) ter Momenta.

Izvedbo cikla Takorekoč je epidemija doslej že dvakrat preprečila. Lani jeseni je svoja eseja pred vnovičnim zaprtjem gledališč uspelo izvesti Filipu Dobraniću in Boštjanu Naratu, vendar bosta uprizorjena ponovno, saj s predstavami ostalimi tvorita zaključeno celoto. V Mariboru si bo občinstvo na Intimnem odru GT22 v četrtek, petek in soboto, 9., 10. in 11. decembra, lahko ogledalo vse tri esejske sklope, na ljubljanski Novi pošti pa bosta v decembru na sporedu prva dva, tretji pa predvidoma januarja 2022. **(kr)**

Kdo je kdaj

Četrtek, 9. decembra, ob 19. uri:
Boštjan Narat: (Ne)dolžno domoljubje
Blaž Šef: Pet načrtov mikroglobalizacije
Petek, 10. decembra, ob 19. uri:
dr. Jerneja Ferlež (+ Jurij Drevenšek): Kieserjeva sekira ali kam z argumenti
dr. Mladen Dolar (+ Blaž Šef): Virus
Sobota, 11. decembra, ob 19. uri:
Filip Dobranić (+ Matej Recer): Vpoklic
dr. Renata Salecl (+ Romana Šalehar): Samo paranoiki preživijo
Vsem uprizoritvam sledi pogovor.